

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych

Ważne informacje o Funduszach Powierniczych

Opracowanie w tekście łatwym do czytania i zrozumienia
Instrumentu Fundusze Powiernicze

Autorka opracowania: Karolina Makowiecka

Warszawa, październik 2021

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Spis treści

Wstęp.....	2
Co to jest Fundusz Powierniczy, w skrócie Fundusz	8
Co to jest Specjalny Fundusz Powierniczy, w skrócie Specjalny Fundusz	13
Jak sprawdzić jakie potrzeby finansowe ma osoba z niepełnosprawnością.....	16
Jak wygląda współpraca Zarządcy i Protektora z opiekunem prawnym lub kuratorem osoby z niepełnosprawnością.....	18
Co można zrobić z pieniędzmi z Funduszu Powierniczego	20

Wstęp

Każda osoba z niepełnosprawnością ma prawo:

- prowadzić niezależne życie
- decydować o sobie
- dostać potrzebne wsparcie
- żyć tak jak osoba bez niepełnosprawności.

Niestety polskie prawo nie zapewnia osobom z niepełnosprawnościami odpowiedniego wsparcia.

Brakuje asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami.

Brakuje wsparcia dla rodziców osób z niepełnosprawnościami.

Osoby z niepełnosprawnościami mają ograniczony dostęp do informacji. Brakuje tekstów łatwych lub tłumacza języka migowego.

Wiele osób z niepełnosprawnością jest ubezwłasnowolnionych.

Osoba ubezwłasnowolniona nie może decydować o sobie ani o ważnych sprawach w swoim życiu.

Przez te rozwiązania osoby z niepełnosprawnościami nie mogą aktywnie uczestniczyć w życiu w swojej społeczności.

4 instytucje przygotowały różne pomysły i rozwiązania jak poprawić życie osób z niepełnosprawnościami. Instytucje przygotowały informacje jak wprowadzić do polskiego prawa Fundusze Powiernicze.

Razem pracowali pracownicy:

- Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Polskiego Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
- Fundacji imienia Królowej Polski świętej Jadwigi.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Z tego dokumentu dowiesz się:

- czym są Fundusze Powiernicze
- kto może stworzyć Fundusz Powierniczy
- dla kogo jest Fundusz Powierniczy
- jak działa Fundusz Powierniczy.

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do niezależnego życia. Mówi o tym Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami.

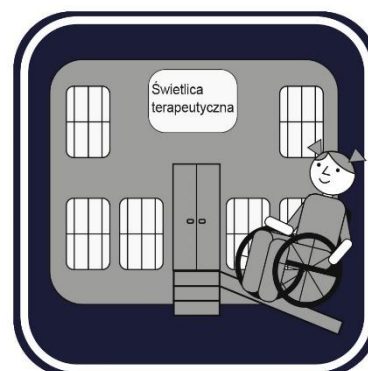
Artykuł 19 Konwencji mówi, że osoby z niepełnosprawnościami mają takie samo prawo jak inni ludzie do życia w swojej społeczności. Mają prawo:

- decydować gdzie chcą mieszkać i z kim
 - decydować jakiego wsparcia potrzebują.
- Na przykład asystenta osobistego.

Artykuł 19 mówi też, że urzędy i inne instytucje powinny być dostępne dla wszystkich osób z niepełnosprawnościami.

Dla osób na wózkach, osób niewidomych, głuchych i z niepełnosprawnością intelektualną.

Dzięki temu osoby mogą korzystać ze wszystkich usług.
Mogą podejmować różne decyzje.
Ich życie jest lepsze.

Inny ważny dokument też mówi o prawach osób z niepełnosprawnościami.
Jest to **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami**.

Strategia mówi jak Państwo powinno dbać o bezpieczną przyszłość osób z niepełnosprawnościami.
Jak dbać o ich pieniądze i majątek.
Majątek to na przykład dom, samochód, pieniądze i inne wartościowe rzeczy.

Niestety w polskim prawie brakuje dobrych rozwiązań, które chronią majątek osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
Obecnie w polskim prawie jest:

- umowa darowizny.
- umowa dożywocia
- testament z poleceniem.

Przykład 1

Rodzic w **umowie darowizny** zapisuje cały majątek osobie, która będzie wspierać jego niepełnosprawne dziecko.

Osoba trafi do sądu jeśli wyda majątek na coś innego.

Będzie musiała oddać zapisany majątek.

Przykład 2

W **umowie dożywocia** rodzic zapisuje dom osobie, która będzie przez całe życie wspierała jego niepełnosprawne dziecko.

Ta umowa nie pozwala zapisać całego majątku osobie wspierającej.

Przykład 3

W **testamencie z poleceniem** rodzic zapisuje cały majątek osobie, która będzie wspierała jego niepełnosprawne dziecko.

Osoba wspierająca dostanie majątek, kiedy rodzic umrze.

Jeśli osoba wyda majątek na coś innego i nie będzie wspierać osoby z niepełnosprawnością może trafić do sądu. Będzie musiała oddać zapisany majątek.

Te rozwiązania nie chronią majątku osób z niepełnosprawnościami. Dlatego Państwo powinno wprowadzić nowe rozwiązanie. Napisać ustawę o Funduszach Powierniczych.

Ustawa musi określić:

- kto bierze udział w Funduszu Powierniczym
- dla kogo jest Fundusz
- jakie są prawa i obowiązki osób uczestniczących w Funduszu
- jak zlikwidować Fundusz.

Co to jest Fundusz Powierniczy, w skrócie Fundusz

Fundusz Powierniczy ma chronić majątek osoby i jej rodziny. Fundusz będzie wspierać osobę w gospodarowaniu swoim majątkiem.

W Funduszu Powierniczym bierze udział:

- fundator
- beneficjent
- zarządca
- protektor.

Fundator to osoba która tworzy Fundusz.

Fundator:

- wymyśla nazwę Funduszu
- decyduje jak ma wyglądać Fundusz
- decyduje kto będzie gospodarował majątkiem.

Fundator może wybrać osobę zaufaną, stworzyć fundację lub stowarzyszenie.

Fundator może założyć firmę, żeby zarabiała pieniądze dla Funduszu.

Fundator może dać cały lub część swojego majątku do Funduszu.

Wartość majątku Fundatora musi być większa niż 100 tysięcy złotych. To duża kwota pieniędzy.

Fundator powinien zapisać swój majątek w akcie notarialnym.

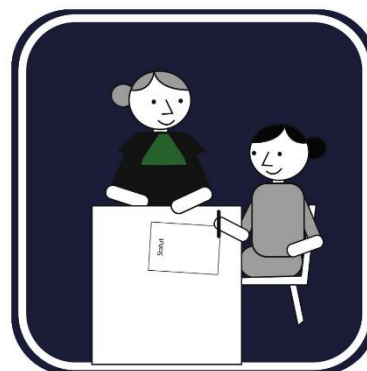
Akt notarialny to dokument, który przygotowuje prawnik.

Fundator musi zgłosić Fundusz do sądu, żeby dostać odpowiedni numer.

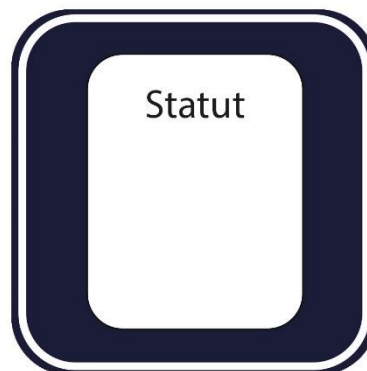
Potem podpisuje umowę w której jest wiele informacji o Funduszu.

Ta umowa nazywa się **statut**.

W statucie są informacje:

- po co jest Fundusz
- kto ma dostać majątek Fundatora
- kto ma pomóc w gospodarowaniu majątkiem
- jak długo ma istnieć Fundusz.

W Funduszu bierze udział **beneficjent**.

Beneficjent to osoba, która potrzebuje wsparcia w gospodarowaniu majątkiem.

Dzięki temu do końca życia będzie miała pieniądze na utrzymanie.

To znaczy, będzie mogła zapłacić rachunki, kupić jedzenie i ubranie. Wyjechać na wakacje.

Nie będzie miała długów.

Beneficjentem może być też fundacja lub stowarzyszenie.

Zarządca gospodaruje majątkiem Funduszu.

Zarządcę wybiera Fundator.

Zarządcą może być:

- osoba
- fundacja lub stowarzyszenie.

Fundację lub stowarzyszenie może stworzyć Fundator Funduszu.

Zarządca za swoją pracę dostaje pieniądze.

Zarządca musi mieć odpowiednie wykształcenie.

Na przykład być prawnikiem.

Musi wiedzieć jak prowadzić firmę, która gospodaruje pieniędzmi innych ludzi.

Zarządca musi mieć zdolność do czynności prawnych.

Zdolność do czynności prawnych oznacza, że osoba może podejmować decyzje prawne. Na przykład podpisywać umowy i głosować.

Zarządca Funduszu musi być ubezpieczony. Dzięki temu jeśli popełni błąd, Fundusz nie straci pieniędzy.

Jeśli Zarządca źle gospodaruje majątkiem lub popełnia przestępstwo, można zgłosić go do sądu.

Protector to osoba, która sprawdza czy Fundusz Powierniczy jest bezpieczny. Sprawdza czy Zarządca dobrze gospodaruje majątkiem i nie oszukuje. Protector za swoją pracę dostaje pieniądze.

Protector musi mieć odpowiednie wykształcenie i doświadczenie. Musi mieć zdolność do czynności prawnej. Protektorem może być też fundacja lub stowarzyszenie.

W przyszłości Zarządcy i Protektorzy powinni dostać certyfikaty.

Certyfikat to dyplom.

W ten sposób można sprawdzić ich umiejętności i doświadczenie.

Umiejętności, czyli to co potrafią robić.

Co roku należy sprawdzić jak działa Fundusz. Fundusz sprawdza wyznaczona osoba. Taka osoba nazywa się **rewident**.

Po sprawdzeniu rewident pisze raport. Jeśli Fundusz źle gospodaruje majątkiem, rewident może zgłosić to do sądu.

Fundusz Powierniczy można zlikwidować.
Może to zrobić Fundator lub Beneficjent.
Fundusz można stworzyć na określony czas.
Po tym czasie można go zlikwidować.

Szczegółowe informacje jak powinna wyglądać ustawa o Funduszach Powierniczych można przeczytać w dokumencie o nazwie **Fundusze Powiernicze (FP)**.

Napisali je prawnicy pracujący w projekcie.
Prawnicy sprawdzili najpierw jak tworzy się Fundusze Powiernicze w innych krajach.

Co to jest Specjalny Fundusz Powierniczy, w skrócie Specjalny Fundusz

W Polsce powinien też być **Specjalny Fundusz Powierniczy** dla osób z niepełnosprawnością:

- w stopniu umiarkowanym i znacznym.
Te osoby muszą mieć na przykład autyzm, niepełnosprawność intelektualną lub chorobę psychiczną
- które mają mniej niż 16 lat

Ze Specjalnego Funduszu mogą korzystać osoby ubezwłasnowolnione.

Specjalny Fundusz może stworzyć Fundator lub sąd opiekuńczy. Na przykład sąd rejonowy. Specjalny Fundusz ma zapewnić bezpieczną przyszłość osób z niepełnosprawnościami.

Zarządca i Protektor w Specjalnym Funduszu muszą mieć odpowiednie wykształcenie i doświadczenie.

Tak jak w Funduszu Powierniczym.

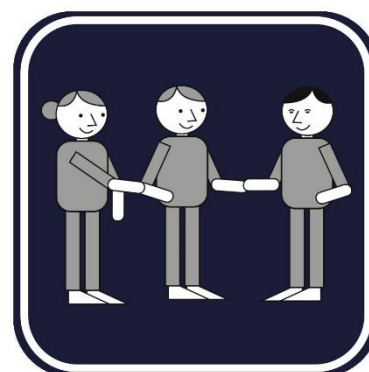
Zarządca i Protektor muszą mieć zdolność do czynności prawnych.

Zarządcę i Protektora w Specjalnym Funduszu może wybrać Beneficjent, czyli osoba z niepełnosprawnością.

Zarządcą i Protektorem może być mąż, żona, rodzic, brat lub siostra.

Mówi się na nich **Zarządca osoby bliskiej** i **Protektor osoby bliskiej**.

Zarządca i Protektor osoby bliskiej za swoją pracę nie dostają pieniędzy.

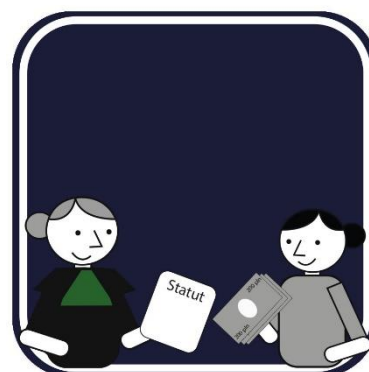
Zarządca osoby bliskiej nie musi mieć ubezpieczenia jeśli popełni błąd.
Zarządca i Protektor muszą o wszystkim informować osobę z niepełnosprawnością.

Czasami orzeczenie osoby z niepełnosprawnością traci ważność.
Jeśli osoba bez orzeczenia nadal dostawała pieniądze ze Specjalnego Funduszu, nie musi ich oddawać.

Stworzenie Specjalnego Funduszu może kosztować 200 złotych.
Za przygotowanie statutu Specjalnego Funduszu nie trzeba płacić podatku.

Osoba z niepełnosprawnością nie powinna płacić podatków ze Specjalnego Funduszu.
Wiele osób z niepełnosprawnościami nie pracuje.
Wiele osób potrzebuje pieniędzy na leczenie i rehabilitację.
Dlatego nie powinni płacić podatków z Funduszu.

Urzędy nie powinny pytać osobę o pieniądze ze Specjalnego Funduszu jeśli stara się o rentę lub inne ulgi.

W Funduszu Specjalnym nie można prowadzić firmy.

Sąd opiekuńczy musi wyrazić zgodę jeśli osoba z niepełnosprawnością chce zrezygnować z pieniędzy Specjalnego Funduszu.

Sąd musi sprawdzić czy osoba wie co robi.

Jak sprawdzić jakie potrzeby finansowe ma osoba z niepełnosprawnością

Fundator lub Zarządca razem z osobą z niepełnosprawnością powinni określić ile pieniędzy potrzebuje osoba na swoje codzienne wydatki.

Muszą to zrobić przed stworzeniem Funduszu Powierniczego.

Fundator lub Zarządca muszą uzupełnić dokument oceny potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Mogą to zrobić na dokumencie papierowym lub przez internet.

W dokumencie zapisują:

- ile pieniędzy co miesiąc dostaje osoba
- ile wydaje pieniędzy.

Na przykład na mieszkanie, jedzenie, ubrania lub leki.

- jakie są jej potrzeby
- jakiego wsparcia potrzebuje.

Na przykład wsparcia asystenta osobistego

- co chciałyby robić w przyszłości.

Fundator lub Zarządca uzupełniają ankietę potrzeb i prowadzą wywiad z osobą z niepełnosprawnością.

Pytają też ludzi z otoczenia czego może potrzebować osoba z niepełnosprawnością.

Co roku należy sprawdzać potrzeby osoby z niepełnosprawnością.

Czasami osoba może potrzebować więcej pieniędzy na leki lub inne wydatki.

Jak wygląda współpraca Zarządcy i Protektora z opiekunem prawnym lub kuratorem osoby z niepełnosprawnością

Jeśli osoba jest ubezwłasnowolniona Zarządca Funduszu Specjalnego musi informować Fundatora, opiekuna prawnego lub kuratora ile pieniędzy jest w Funduszu.

Opiekun prawny wspiera osobę całkowicie ubezwłasnowolnioną.

Podejmuje za nią wszystkie decyzje prawne.

Kurator wspiera osobę częściowo ubezwłasnowolnioną w codziennych sprawach.

Dbą o jej pieniądze i zdrowie.

Pomaga w czynnościach prawnych.

Opiekun prawny lub kurator ustala z Zarządcą w jaki sposób i ile pieniędzy otrzyma osoba z niepełnosprawnością.

Na przykład osoba raz w miesiącu dostanie określoną kwotę pieniędzy na swoje konto w banku.

Zarządca musi mieć dokumenty związane z Funduszem Specjalnym.

Musi je pokazać Fundatorowi lub sądowi.

Jeśli osoba nie jest ubezwłasnowolniona Zarządca musi ją informować o wszystkich sprawach związanych z Funduszem.

Kiedy polskie prawo zlikwiduje ubezwłasnowolnienie osoba z niepełnosprawnością będzie mogła decydować o swoim Funduszu Specjalnym. Będzie mogła ustalać na co wyda pieniądze. Będzie miała dostęp do wszystkich informacji.

Co można zrobić z pieniędzmi z Funduszu Powierniczego

Fundator ustala cel Funduszu Powierniczego. Na przykład chce żeby Fundusz zapewnił pieniądze dla osoby z niepełnosprawnością. Żeby do końca życia miała pieniądze na swoje utrzymanie.

Czasami osoba potrzebuje więcej pieniędzy na swoje utrzymanie niż dostaje z Funduszu. Wtedy Zarządca musi znaleźć sposób żeby te pieniądze zdobyć.

Czasami Zarządca razem z osobą z niepełnosprawnością muszą ograniczyć wydatki. Muszą to zrobić, żeby pieniądze z Funduszu starczyły na wsparcie osoby przez wiele lat.

Zarządca może inwestować pieniądze z Funduszu.

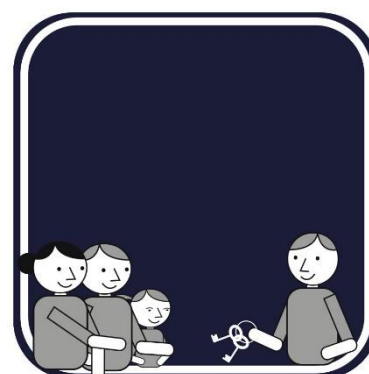
Inwestować to znaczy sprawić, żeby było więcej pieniędzy. Na przykład włożyć pieniądze na konto oszczędnościowe do banku. To bezpieczny sposób inwestowania. Osoba z niepełnosprawnością nie straci swoich pieniędzy z Funduszu.

Czasami Zarządca może ryzykować. Na przykład może kupić akcje. Dzięki akcjom może zarobić dużo pieniędzy. Jeśli nie zna się na akcjach może dużo stracić.

Jeśli w Funduszu jest mieszkanie, Zarządca może je wynająć. Pieniądze z wynajmu wpłaca na Fundusz. To jest też bezpieczny sposób inwestowania pieniędzmi.

Żeby wprowadzić ustawę o Funduszach Powierniczych państwo musi wprowadzić wiele zmian w przepisach prawnych.

Państwo musi sprawdzić czy przygotowana ustawa rozwiąże problemy osób z niepełnosprawnościami.
Musi sprawdzić czy wszystkie dokumenty i formularze są dobrze przygotowane.
Na przykład formularze potrzeb beneficjenta.

Wzory formularzy i dokumentów są w raporcie o nazwie Fundusze Powiernicze.

Żeby sprawdzić czy rozwiązanie jest dobre instytucje zaproszą do rozmowy rodziców osób z niepełnosprawnościami.
Zorganizują tę szkolenie jak założyć Fundusz Powierniczy i Specjalny Fundusz Powierniczy.

